

Kysterne er truet, men redningen forsinkes af politisk slagsmål

Af Jens Ejning ejja@berlingske.dk

Fra Helsingør i øst til Hundested i vest begynder det at haste med at få sikret kysten og dens mange boliger og strande mod havets hærgen.

Kattegat er som et rovdyr, der benytter hver en storm og hver en høj bølge til at tage endnu en bid af den nordsjællandske kyst.

Fra Helsingør til Hundested æder havet sig ind på strand og skrænt og truer såvel kysten som dens natur og mange boliger, og derfor er der brug for at få den sikret.

Det ved de lokalpolitisk, det ved de landspolitisk, men alligevel sker der ikke rigtig noget med kystsikringen af Sjællands nordkyst.

Kommunerne Helsingør, Gribskov og Halsnæs samarbejder ellers om at sikre den nordsjællandske kyst mod vildere vejr, højere vandstande og mere nedbør i projektet »Nordkystens Fremtid«.

De lokale grundejere selv bidrager også til at sikre kysten.

Projektet vil umiddelbart sikre cirka 1.200 boliger og bidrage til at bevare de mange strande, der er nogle af Nordsjællands helt store attraktioner.

Men lige nu står projektet i en slags vade-sted, fordi kommunerne og staten er uenige om en helt særlig del af finansieringen, som sådan slet ikke handler om at sikre kysten, men om at sikre havets natur.

Først en tur til et illustrativt besøg hos Jens Aaris Thisted, hvis sommerhus ved Vejby

Strand i Gribskov Kommune ligger på toppen af den angiveligt højeste skrænt på hele nordkysten. I dag kan han ikke komme ned til stranden ad den lange og stejle trappe fra toppen af skrænten.

Nedbør har for nylig taget en stor bid af skrænten og dermed også af trappen.

Kysten blev først sikret for nogle årtier siden. Indtil da nåede havet at erodere skrænten så meget, at den før eller siden ville begynde at skride. Hvilket den altså gjorde i forbindelse med nedbør for nylig.

I dag bruger en grundejer som Jens Aaris Thisted omkring 20.000 kroner om året på at bidrage til sikring af kysten.

»Er kysten ikke sikret, forsvinder skrænten,« siger han.

Han er »på længere sigt bekymret for huset«, der har været i hans families eje siden 1971. Jens Aaris Thisted har allerede én gang rykket det længere væk fra kanten af skrænten.

»Pokkers dyrt«

Jens Aaris Thisted efterlyser derfor »en mere effektiv kystsikring«. Gerne såkaldt sandfodring, hvor der bliver fyldt sand på havbunden, så den hæver sig, og bølgerne bliver mindre.

Det er ifølge ham bedre end bølgebrydere, stensætningen og andre faste anlæg.

Jens Aaris Thisted kan ikke længere gå hele vejen ad trappen fra sit sommerhus ned til stranden ved Vejby. Den er delvist væk. Foto: Mathias Svold

En anden af kystens sommerhusejere, Birgit Lund, efterlyser også mere kystsikring.

Ikke bare her og der som ved Jens Aaris Thistedes eller hendes egen strand. Men langs hele nordkysten.

»Vi kan ikke sandfodre på korte strækninger. Det kan ikke lade sig gøre,« siger Birgit Lund.

Hun er formand for Samvirket af Nordsjællandske Dige- og Kystsikringslags forretningsudvalg, som også Jens Aaris Thisted sidder i.

Som hun siger, så er det »pokkers dyrt«, hvis de enkelte grundejere, kytssikringslag og foreninger selv skal bekoste kystsikringen.

Alene ved hendes del af kysten har grundejerne siden 2017 brugt op mod ti millioner kroner på at etablere cirka 350 meter stenanlæg, og ifølge hende løber alene denne vinters sandfodring op i cirka tre millioner kroner.

En tur på stranden

Tilbage til kystsikringsprojektet »Nordkystens Fremtid« og stranden ved Kaprifolievej lige øst for Tisvilde. Som så mange andre strande langs nordkysten risikerer den at blive mindre og mindre, hvis havet bliver ved med at få lov til at skylle sandet væk.

Altså et velvalgt sted for Gribskovs og Halsnæs' borgmestre at fortælle om projektet, der lige nu stander i våde.

Sammen med Helsingør Kommune har de i løbet af de seneste ti år brugt omkring 35 millioner kroner på projektet, mens de har modtaget et statsligt tilsagn om 68 millioner kroner fra den såkaldte kyst- og digepulje.

Dertil kommer bidrag fra grundejere til hele projektet, der ifølge Gribskovs borgmester,

»Vi synes, staten skal betale. Det kan vi ikke pålægge vores borgere.«

BENT HANSEN (V),
BORGMESTER I
GRIBSKOV KOMMUNE

Strandene forsvinder langs den nordsjællandske kyst. Foto: Mathias Svold

Bent Hansen (V), ender med et samlet budget på mere end 300 millioner kroner.

Men nu viser det sig, at kommunerne står over for en yderligere udgift på 50-60 millioner kroner.

Således er de af miljømyndighederne for nylig blevet pålagt at betale for etablering af nye stenrev i et Natura 2000-havområde, hvor de vil sandfodre og dermed påvirke de eksisterende stenrev. Danmark er ifølge EU forpligtet til at beskytte Nature 2000-områder.

Kommunerne har ellers haft det indtryk fra den tidligere miljøminister Lea Wermelin (S), at de ikke skulle betale for de kompenserende stenrev. Men det skal de altså ifølge hendes efterfølger og partifælle, Magnus Heunicke.

»Det kunne man måske godt have fortalt os noget tidligere. Nu har vi snart brugt ti år og 35 millioner af borgernes kroner på det her,« mener Bent Hansen:

»Men det er statens område. Vi synes, staten skal betale. Det kan vi ikke pålægge vores borgere.«

Borgmesteren tilføjer, at stenrev ikke bidrager til kystsikring. Ifølge ham er beskeden fra miljømyndighederne »kommet som en tyv om natten«.

Klar og parat

Halsnæs' borgmester, Steffen Jensen (S), er enig. Han undrer sig over, at den nye regering og den nye miljøminister og hans departement tolker EU-reglerne og lovgivningen helt anderledes end i den tidligere ministers tid.

»Det synes jeg ikke, man kan,« siger han:

»Vi var ellers klar til at gå i gang. Alt var på plads.«

Men der skal ske noget?

»Ja, ellers kommer der en dag, hvor bygningerne ikke er her mere.«

Ifølge Birgit Lund fra Samvirket af Nordsjællandske Dige- og Kystsikringslag »er min største bekymring lige nu«, at kommunerne på grund af de ekstra udgifter vælger ikke at gå videre med projektet.

Men på stranden ved Kaprifolievej opfordrer to lokale folketingspolitikere til dialog og tålmodighed.

Venstres Hans Andersen har forståelse for kommunernes situation, og han vil gerne hjælpe dem med »at presse på« i forhold til en kommende fordeling af midler i kyst- og digepuljen.

»Det er en fælles opgave for os at løfte,« siger han.

Socialdemokraten Fie Hækkerup er enig.

»Jeg tror, vi kan finde en løsning,« siger hun.

»Når man tidligere har prioriteret det her projekt så højt, så har man jo vist, at man godt forstår udfordringerne.«

Hun henviser til, at den nordsjællandske kystsikring indtil videre har modtaget næsten en fjerdedel af de midler, der er blevet uddelt af puljen, siden den blev oprettet i 2020.

»Jeg ser det, som om ministeren godt ved, at det her er vigtigt,« siger hun.

Men borgmester Steffen Jensen fra Halsnæs er i tvivl. Han henviser til, at der er 150 millioner kroner i puljen, men at der er søgt for over én milliard kroner fra landet over.

»Og vi står og mangler 50-60 millioner kroner,« siger han om udgifterne til stenrev.

Det er ikke lykkedes Berlingske at få en kommentar fra Magnus Heunicke.

EU åbner optagelsesforhandlinger med Ukraine og Moldova

EU-landenes stats- og regeringsledere er enige om at åbne optagelsesforhandlinger med Ukraine, meddeler EU-præsident Charles Michel.

EU har besluttet at åbne optagelsesforhandlinger med Ukraine og Moldova.

Det oplyste EUs præsident, Charles Michel, i går aften på det sociale medie X. Dermed endte opgøret med Ungarns premierminister, Viktor Orbán, overraskende hurtigt med en løsning.

Orbán havde ellers på vej ind til EU-topmødet i går formiddag fastslået, at Ukraine ikke opfylder de nødvendige betingelser. Derfor ville Ungarn stemme nej. Men »ingen protesterede« mod beslutningen, da det kom til stykket, oplyser en EU-kilde.

»Det Europæiske Råd har besluttet at åbne optagelsesforhandlinger med Ukraine og Moldova,« skrev Charles Michel på X.

Her fastslog han samtidig, at det var lykkedes at samle enighed om de øvrige beslutninger på udvidelsesspørgsmålet:

»Rådet giver kandidatstatus til Georgien, og EU vil åbne forhandlinger med Bosnien-Hercegovina, når de nødvendige ting i forhold til medlemskriterierne er opnået,« skrev Charles Michel.

Det er vigtigt for EUs overordnede ambition om at udvide med flere lande. Charles Michael har tidligere sat som mål, at EU i 2030 bør være klar til at udvide med nye lande. Det kræver dog, at landene opfylder kriterierne for optagelse.

Det ventes at tage mange år, før et krigsramt Ukraine vil være klar til at træde ind i EU som fuldt medlem.

Gårsdagens hurtige beslutning kom formentlig som en overraskelse for selv de EU-ledere, der deltog i topmødet.

Eksempelvis var Estlands premierminister, Kaja Kallas, ikke optimi-

stisk før dagens møde. Men i går aften jublede hun på X:

»Historisk dag! Mod alle odds opnåede vi en beslutning om at indlede tiltrædelsesforhandlinger med Ukraine og Moldova. Både Ukraine og Moldova har gjort deres hjemmearbejde og er klar til at tage de næste skridt mod at blive en del af vores europæiske familie.«

Efter flere uger med trusler om veto fra Viktor Orbán var forventningerne ikke høje før topmødet. Og tilsyneladende var det en kampklar Orbán, der mødte op i Europabygningen i Bruxelles i går.

På vej ind til EU-topmøde i Bruxelles sagde han:

»Hvis man ikke lever op til kravene, så kan det ikke komme på tale at påbegynde snakke om medlemskab.«

Han mente ikke, at Ukraine lever op til de krav, EU-Kommissionen har opstillet.

»Tre ud af de syv forudsætninger, som kommissionen har opstillet, er ikke opfyldt,« sagde han og tilføjede, at man må evaluere igen på et senere tidspunkt og så forholde sig til optagelsesforhandlinger.

Det tidspunkt kom så hurtigere end nogen på forhånd troede. Efter beslutningen om optagelsesforhandlinger venter Ukraine dog stadig på en afklaring af, om man får en flerårig økonomisk støtte.

EU-Kommissionens oplæg lyder på 50 milliarder over fire år. Også her har Orbán truet med veto. Men efter beslutningen om optagelsesforhandlinger kan der måske være åbnet for et kompromis også på det økonomiske spørgsmål.

Efter udmeldingen fra topmødet skrev Ukraines præsident, Volodymyr Zelenskyj, på det sociale medie X:

»En sejr for hele Europa. En sejr, der motiverer, inspirerer og styrker. Jeg vil gerne takke alle, der har arbejdet for, at dette kunne ske og alle, der har hjulpet. Jeg lykønsker alle ukrainere i dag,« skrev han. *Ritzau*

EUs præsiden Charles Michel, kunne i aften meddele, at man vil åbne for forhandlinger om Ukraine og Moldovas optagelse i EU. Foto: Johanna Geron/Reuters/Ritzau Scanpix